

Společnost pro kognitivní vědu: komunita jako podmínka rozvoje kognitivní vědy v českém prostředí

Frederik Ďalák

Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy
Matematický ústav UK

Abstrakt. Společnost pro kognitivní vědu představuje studentskou a popularizační platformu, která v českém prostředí propojuje zájemce o mysl, poznávání a příbuzné obory. V situaci, kdy se kognitivní věda v České republice rozvíjí převážně napříč různými disciplínami a institucemi, mají podobné iniciativy zvláštní význam. Nejde pouze o organizaci přednášek nebo popularizačních aktivit, ale o vytváření komunity, která pomáhá udržovat pohromadě obor, jenž je svou povahou interdisciplinární a institucionálně rozptýlený. Cílem tohoto příspěvku je představit Společnost pro kognitivní vědu jako platformu, která propojuje studenty, odborníky i širší veřejnost a tím přispívá k větší viditelnosti a soudržnosti kognitivní vědy v českém prostředí.

1 Úvod

Společnost pro kognitivní vědu byla založena v roce 2011 na Vysoké škole ekonomické v Praze pod názvem *Společnost pro kognitivní vědu a filosofii*. Za jejím vznikem stáli Ondřej Bečev a Petr Špecián, kteří usilovali o vytvoření prostoru pro setkávání lidí se zájmem o mysl, vědomí, jazyk, poznávání a současný výzkum v kognitivní vědě. Spolek od počátku pořádal přednášky a diskuse a postupně rozšiřoval své aktivity i mimo Prahu, například do Brna. Zapojoval se také do širšího akademického a popularizačního dění, mimo jiné do organizace konference *Kognice a umělý život* a několika ročníků festivalu *Na hlavu*.

Po roce 2018 však činnost spolku na několik let ustala. K jejímu obnovení došlo až v roce 2022, kdy se o nový rozběh zasadila nová generace studentů v čele s Karinou Zamrazilovou. Obnovený spolek navázal na původní myšlenku mezioborového setkávání, ale zároveň ji rozvinul směrem k současným formám studentské, popularizační a komunitní činnosti.

2 Fungování spolku

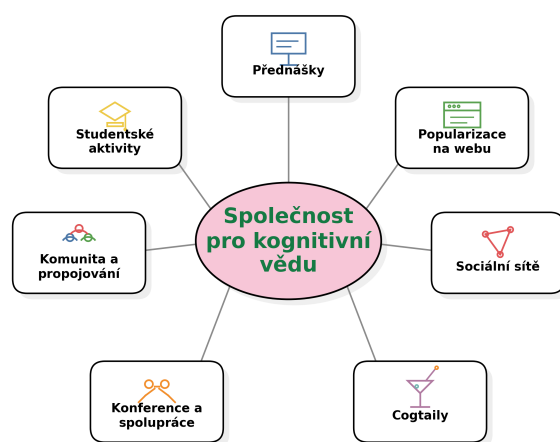
Spolek má v současnosti **21 členů** a jeho těžištěm je pořádání pravidelných přednášek, popularizačních aktivit a neformálních setkání. Cílovou skupinou jsou především vysokoškolští studenti, ale také středoškoláci a širší veřejnost. Vedle přednáškové činnosti se spolek věnuje i popularizaci nových poznatků na webu a sociálních sítích, kde přibližuje aktuální výzkum srozumitelnou formou.

Důležitou součástí fungování jsou také pravidelná neformální setkání nazývaná **Cogtaily**, jejichž cílem je propojovat aktivní i bývalé členy spolku a podporovat mezioborovou i mezigenerační diskusi. Spolek tak nestojí jen na jednotlivých akcích, ale i na komunitním rozměru, který umožňuje dlouhodobé budování vztahů a spolupráce. Právě tento aspekt je pro mezioborový obor, jakým je kognitivní věda, mimořádně důležitý.

3 Šíře témat a podoba oboru

Program spolku dobře ukazuje, jak široce lze dnes kognitivní vědu chápat. V posledním období zazněly přednášky

Hlavní oblasti činnosti spolku

Obrázek 1: Hlavní oblasti činnosti Společnosti pro kognitivní vědu.

například o percepční teorii schizofrenie, o vztahu kognice, paměti a interpretace světa, o kognitivních mapách při prostorové orientaci osob se zrakovým postižením, o vztahu umělé inteligence a nevědomí nebo o pozornosti a vizuální percepci.

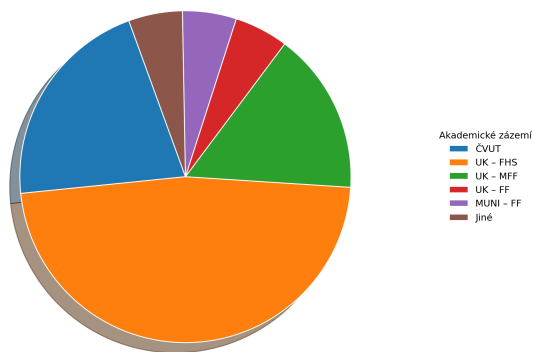
Taková tematická různorodost ukazuje, že kognitivní věda dnes nepředstavuje jednu úzce vymezenou disciplínu, ale spíše prostor, v němž se setkávají psychologie, filosofie, neurovědy, biologie, jazykověda, informatika i technické obory. Právě tato rozmanitost je jednou z největších předností kognitivní vědy, ale zároveň znamená, že podobný obor potřebuje místa, kde se jeho různorodé části mohou skutečně propojovat. Spolek v tomto směru nevystupuje jen jako pořadatel akcí, ale i jako prostředí, které těmto různým tématům dává společný rámec.

Rozmanitost akademického zázemí členů spolku ilustruje také Obr. 2, který ukazuje zastoupení jednotlivých škol a fakult.

4 Popularizace a veřejná viditelnost

Vedle přednášek je důležitou součástí činnosti spolku také popularizace současného výzkumu. Na webu společnosti

Distribuce akademického zázemí členů spolku

Obrázek 2: Distribuce akademického zázemí členů spolku.

se objevují texty věnované například psychedelikům a vědomí, neuroestetice, cocktail party efektu, vztahu AI a kreativity nebo dalším tématům na pomezí psychologie, neurověd a filosofie. Spolek zároveň využívá Instagram, YouTube a další online platformy k informování o akcích, představování členů a sdílení záznamů vybraných přednášek.

Tato činnost má význam nejen popularizační, ale i oborový. Kognitivní věda je totiž v českém prostředí rozptýlená mezi více institucí a tradičních disciplín. Pokud má být vnímána jako smysluplný celek, je důležité vytvářet místa, kde se tento celek stává viditelným. Popularizace tak nepředstavuje jen doplněk odborné činnosti, ale i součást toho, jak se obor představuje navenek a jak si buduje své místo v širším akademickém i veřejném prostoru.

5 Komunita jako podmínka rozvoje oboru

Jedním z důležitých aspektů činnosti spolku je vytváření komunity kolem kognitivní vědy. U mezioborových oblastí totiž často nestačí, aby vedle sebe pouze existovala různá témata a metody. Stejně důležité je, aby existoval prostor, ve kterém se mohou lidé z různých oborů pravidelně setkávat, navazovat spolupráci a společně přemýšlet o problémech, které žádná jednotlivá disciplína neobsáhne sama.

Právě v tom lze vidět širší význam spolku. Nejde jen o studentskou organizaci v běžném smyslu slova, ale o platformu, která pomáhá udržovat pohromadě obor, jenž je svou povahou interdisciplinární a institucionálně rozptýlený. Studie věnované interdisciplinárním oborům navíc ukazují, že pro jejich dlouhodobý rozvoj nejsou důležitá jen témata a metody, ale i infrastruktura, identita a komunita, které těmto oborům dávají stabilnější podobu. Společnost pro kognitivní vědu tak nepomáhá pouze popularizovat jednotlivá témata, ale zároveň podporuje vznik sdíleného prostoru, ve kterém lze kognitivní vědu vnímat jako skutečný celek.

6 Směřování do budoucna

Významnou součástí činnosti spolku zůstává také vazba na konferenci *Kognice a umělý život*, jejíž další ročník proběhne v roce 2026. Právě propojení studentské iniciativy, popularizace a konferenčního prostředí ukazuje, že česká kognitivní věda nestojí jen na jednotlivých pracovištích,

ale i na aktivní komunitě, která vytváří kontakty, sdílí témata a otevírá prostor pro nové spolupráce.

Do budoucna se proto jako důležité jeví nejen pokračování v přednáškové a popularizační činnosti, ale také další rozšiřování členské základny, posilování veřejné viditelnosti oboru a propojování studentů s odborníky z různých institucí. Pokud má mít kognitivní věda v českém prostředí silnější a dlouhodobě udržitelnou podobu, nebude to záviset pouze na jednotlivých výzkumných projektech, ale také na tom, zda kolem ní bude existovat aktivní komunita, která ji bude dál rozvíjet a zpřítomňovat navenek.

Závěr

Společnost pro kognitivní vědu dnes nepředstavuje jen studentský spolek, ale platformu, která propojuje lidi, témata a instituce spojené s českou kognitivní vědou. Skrze přednášky, popularizační činnost, online komunikaci i neformální setkávání vytváří prostor, ve kterém se mohou různé obory skutečně setkávat a vzájemně obohacovat. Její význam proto nespočívá pouze v organizaci jednotlivých aktivit, ale především v budování komunity, která pomáhá dávat kognitivní vědě v českém prostředí konkrétní, viditelnou a dlouhodobě udržitelnou podobu.

Reference

- Burns, T. W., O'Connor, D. J., & Stocklmayer, S. M. (2003). *Science communication: A contemporary definition*. *Public Understanding of Science*, 12(2), 183–202.
- Ku, S. T.-H., & Zehr, S. (2022). *Disciplining interdisciplinarity: Infrastructure, identity, and interdisciplinary practice in nanoELSI research*. *Science and Public Policy*, 49(5), 765–780.
- Pyrko, I., Dörfler, V., & Eden, C. (2017). *Thinking together: What makes communities of practice work?* *Human Relations*, 70(4), 389–409.
- Thagard, P. (2025). *Cognitive Science*. Stanford Encyclopedia of Philosophy.